

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ad Leonem X. Pontificem Maximvm

[Straßburg], 1519

VD16 L 3409

Reverendi Patris Ac S. Theologiae Doctoris Martini Lutherij de uirtute
exco[mmun]icationis Sermo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34717

M. L. SERMO DE VIR

prophetis contigisse scirem, iam dudum desperans, silentium esse sem. Nunc uero cum urgeat officij mei necessitas, eo nitior, quod magis obediendum est deo, quam hominibus, paratissimus officium & titulum docendi relinquere, si ita placet maioribus Ecclesiae, id est, Christo. Sin retinendum est, dent ueniam & boni consulant, qui uolent. Mei studij erit, omnibus uiribus sudare, ut Christus, Christum, Christo nunciet, & audiat. Hac commemoro, pie mi lector, quod Sermonem quendam de excommunicatione, feci ad populum Wittenbergensem, cuius ut ego prope sum oblitus, ita aduersarij miseri, sunt plusquam oportet, memores, interpretesque rigidissimi, ne dicam iniquissimi. Dabo itaque operam, quantum sufficit memoria, ut sensa, si non uerba totius sermonis, omnia in publicum exponam, ut probem, ea me docuisse, quorum neque me poenitet at tractatorem, neque pium auditorem. Quid autem amici mei paraphrasi, aut pseudophrasi sua fecerint, aut faciant, det dominus, ut aliquando uideant & ipsi, Amen, Vale.

*reuerentis di
multis in p...*

REVERENDI PA

TRIS AC S. THEOLOGIAE DOCTORIS
Martini Lutherij de uirtute excommunicationis Sermo.

Ebitum uobis sermonem totiesque promissum, tandem aliquando persoluo, hoc est, de uirtute excommunicationis hodie dicendum est, quod ut planissime intelligatis, distincte procedam.

PRIMUM.

Videndum, quid sit excommunicatio Ecclesiae, Et quantum uis uocabuli ualeat. Excommunicatio nihil est aliud quam priuatio communionis, & extra communionem fidelium positio. Est autem fidelium communio duplex, Una interna & spiritualis, alia exter

TVTE EXCOMMVNICATIONIS.

na & corporalis. Spiritualis est, una fides, spes, charitas in deum. Corporalis est, participatio eorundem sacramentorum, id est, signorum fidei, spei, charitatis, quæ tamen ulterius extenditur usq; ad cõmunionem rerum, usus, colloquiũ, habitationis, aliarumq; corporalium conuersationum.

Igitur sicut priore illa sp̃ali cõione, nulla creatura potest animã uel cõicare, uel excõicatã reconciliare, nisi deus solus. Ita non põt cõmunionem eandẽ ulla creatura ei auferre, seu eam excõicare, nisi solus ipse homo, per peccatũ proprium.

Hæc sententiã satis patet, q̃a fidem, spem, charitatem, nulla creatura potest conferre, uel auferre, iuxta illud Rho. viij. Quis separabit nos a charitate dei? Et infra, Certus sum, q̃d neq; mors, neq; uita, neq; angeli, neq; principatus, neq; uirtutes, neq; instantia, neq; futura, neq; fortitudo, neq; altitudo, neq; profundũ, neq; alia creatura poterit nos separare a charitate dei, quæ est in Christo Iesu dño nostro. Et i. Pe. iij. Et quis qui uobis noceat, si boni æmulatores fueritis.

S E C V N D V M.

Consequens ergo est, q̃d excõmunicatio Ecclesiastica, est dũtaxat externæ priuatio cõmunionis, scilicet sacramentorũ, funeris sepulturæ, publicæ orationis, deinde aliarũ (ut dictum est) corporalis necessitatis rerũ & conuersationũ. Hęc em̃ sententiã nota est, sic & Paulus i. Corin. v. scribit, Vt nō cõmiscantur, nec cibũ sumãt cum eo, qui noiatur inter eos fornicator, maledicus, ebriosus, rapax &c. Et ij. Thessal. iij. Si q̃s non obedierit uerbo nostro p̃ epistolã hanc, notate, & non cõmiscamini cũ illo, ut confundat. Sequitur, Et nolite quasi inimicũ existimare, sed corripite, ut fratrem. Hęc si nō de excõmunicatione externa, salua interna cõmunionē dicta sunt, fateor me nō intelligere Apostolũ Paulum. Et Ioannes epistola secunda, Si quis uenit ad uos, & nō affert doctrinã hanc, nolite eum in domũ recipere, nec aue ei dixeritis. Qui enim dicit illi aue, cõicatur operibus eius malignis.

T iij

M. L. SERMO DE VIR
TERTIVM.

Excōmunicari, nō est animam tradi diabolo, neq; priuari bonis Ecclesiæ, cōmunibusq; oratiōibus eiusdem. Hoc ex dictis abunde patet, quia manente fide, spe, & charitate, manet uera cōmuniō, & participatiō omnium bonorū Ecclesiæ.

Q V A R T V M.

Excōmunicatiō, si iusta est, significat potius, animā esse diabolo traditā, & ecclesiæ cōmuniōne spiritali priuatā, quia fertur super eum, qui peccato mortali seipsum priuauit cōmuniōne charitatis, & diabolo sese tradidit. Sicut ecōtra reconciliatiō sacramentū est, & externū signum interioris reconciliatiōnis & cōmuniōnis. Ideo uerum est, quod excōmunicatiō ecclesiastica, nō infert, sed præsūponit, aliquem esse in morte & peccato, id est, uere excōmunicatū spiritaliter.

Q V I N T V M.

Excōmunicatiō sic est tpalis & corporalis, ut tñ ordinetur, non cōtra, sed pro cōiōne interiore, uel reparanda, si iuste lata fuerit, uel augenda, si iniusta fuerit. Probat hoc per Apostoli i. Corin. ult. Agā secundū potestatem quā dedit dñs mihi, nō in destructionem, sed edificatiōnem, hoc certe intelligo, qd non possit destruere, sed tantūmodo edificare p Ecclesiasticā potestatem. Nam & illū fornicariū i. Corin. v. sic excōmunicauit, & Satana tradidit, ut spiritus nihilominus saluus fieret. Et ut supra dictū est, nō existimandi sunt quasi inimici, sed corrigendi ut fratres, nō ut pendant, sed ut cōfundantur, Et ut audacius dicam, Nec Christus, ut homo, hanc habuit potestatem separandi animas, sicut dicit Ioan. vi. Omne qd uenit ad me nō eijciam foras. Et iterū, Hæc est uoluntas eius, qui misit me patris, ut omne qd dedit mihi, non perdā. Et iterū alibi, Non uenit filius hoīs perdere, sed saluare anias. Item ad hoc est apertus quoq; textus li. vi. de sen. ex c. Cum medicinalis, qui ualde est notabilis, dicens, Cū medicinalis sit excōmunicatiō, nō mortalis, disciplinās, nō eradicans, dū

TVTE EXCOMMUNICATIONIS.

tamen is, in quem lata fuerit, non cōtemnat, caute provideat Ecclesiasticus iudex, ut in ea ferenda, ostendat se prosequi, quod corrigentis fuerit & medentis. Hæc ibi, Cur nō dixit, quod perdentis & occidentis fuerit, sicut quidā desperati timent, immo quidā Officiales tyranni affectant. Igitur Ecclesiastica excōmunicatio, est pium & maternū Ecclesiæ flagellum, super corpus & res corporis impositū, quo non trudit ad infernū, sed potius reuocat, & urget ad salutem eos, qui ad inferna properant, ideo cū summa exultatione, & reuerentia simul amplectendū, ne dum patientissime ferendū est

S E X T V M.

Illud solum & maxie oīm curandū est, ne excōmunicatio tā fidele salutis ministeriū, contemnat, aut impatientius feratur, quia nō modo propter potestatem Ecclesiæ, quæ p seipsam semp est metuenda, sed etiā propter piam huius potestatis operationem, & salutis propriæ promotionem, amanda. Sit simile, qd mater corripiat dilectū filium, qñq; meritū, quandoq; immeritū. Hic cōstat pium esse flagellū, & filio salutare. Quod si ipse impatiens maternę huius disciplinæ, nō omiserit prohibitū, aut non fecerit iussū, sed furens in matrem insurgat, aut cōtemnat, ecce tum incurret in mandatū dei, ubi præcipit, parentes honorari, & fiet, ut ex unica leuiscula disciplina, quæ sine peccato, imo cum merito erat, sibi confleret detestabilissimā culpā, & æternā pœnā. Ita & nōo seculo fieri (heu miserā) uidemus, ut officiales trucident, notarios & nuncios cędāt, mergant, captiuent, aliq; detestabilia portenta cōmittant, qd non facerent credo, nisi uulgata illa, erroneaq; opinione, crederent sese per excōmunicationem tradi in dānationem, ac non potius quæri ad salutem. Hinc em̄ sceleribus adijciūt desperationem, nouissimū oīm horrendissimūq; malorū. Atq; hæc causa fuit, ut hūc sermonem meditarer, & nūc æderem quoq; Quanc; iuste permittat hanc cędem in officiales deus, ut qui hęc sniam salutis ab

scōditā cupiunt, quo securius tyrannidem suā falso terrore
hoīm stabiliant, tandem extrema tyrānorū etiā patiantur. Si
uero populus huius potestatis, & excōmunicatiōis optimā
necessitatem & saluberrimā uim, ac non contra eos, sed pro
eis, ualere, docereē intelligere, minus ipsi periculorū, & qui
etiorem obedientiā in populo haberent, quin & gloriā & a
morem obtinerent. Igitur, mi fratres in dño, nolite hęc por
tenta cogitare, Sint officiales uel publicani, huius potestatis
ministri, sint inq̄ boni, mali, qualescunq̄, non nocebit pote
stas ipsa uobis, sed proderit semper, siue sit in usu uel abusu,
tantummodo recte feratis eam, aut cum humilitate euadere
seu solui quærite, Matrem intuemini Ecclesiam, Quid ad
te, si uirgam suā super te ponat per manū indigni? nihilomi
nus matris tuę dulcissimę uirga est: & quidem saluberrima.

S E P T I M V M.

Id potius aduerte, & oculos huc uerte, ut illud magis uel fa
cias, uel omittas, propter q̄d excōmunicaris & flagellaris, q̄
quō uirgam nō feras, sed hui oīa hęc peruersissima sunt, nō
quid uelit, sed qd faciat duntaxat uirga, cōsyderamus. Quis
est em̄ nunc inter nos, qui tanto timore, timeat deū offende
re (pro quo utiq̄ solo excōmunicamur, si iuste excōmunica
mur) quāto studet excōmunicationem uitare uel euadere?
Ita fit, ut semper pœnas, etiam tā pias & bonas, plus timeam
mus, q̄ horrendissimas culpas, Et ad id proh dolor, cooperā
tur, tā minaces & imperiosi huius optimæ potestatis mini
stri, rabulæ forenses.

O C T A V V M.

Excōmunicatio non tm̄ pro fidei cōtumaciā, sed pro quo
libet crimine scandaloso debet ferri, patet hoc ex prædictis,
ubi Paulus i. Corin. v. & ij. Thessa. ij. lubet uitari etiā forn
carios &c. q̄q̄ magna sit miseria, & huius potestatis iniuria
qd pro septima aut octaua parte floreni, q̄nq̄ excōmunicen
tur, relictis interim horribilibus, & scādalous criminibus im
punitis, efficto ad hanc tyrannidem colorandam, satis uafro

TVTE EXCOMMVNICATIONIS.

cōmento, quod scilicet nō propter transgressiones, sed propter contumaciam excōmunicentur, quasi non sit hoc crudele fatīs, quod pauperem pro tantillo pretio trahunt per tantum spacium, in tantas carnificinas suas, Sed hæc alias.

N O N V M.

Id super oia, & in ijs oibus consyderandū est, qđ potestas Ecclesiæ cū sit Christi prās, licet pro nostris peccatis, plerūq; tradatur Pilatis, Herodibus, Annis, & Caiphis, uiolentisq; alijs tyrannis, nostrū tñ est, eam summis semp studijs reuereri & colere, exemplo Christi, qui sic Annā, Caiphā, Pilatum honorauit. Ideo nec indignissimæ eiusdem abusiones, nos debent pmouere, quin quicqđ ipsa fecerit, hilariter feramus, aut saltem cū reuerentia declinemus. Nam tps nostrū piculosissimū est, ideo prudentissime oportet nos agere, ne propter psonas, potestatem pariter uilipendamus, imo propter potestatem, etiā uilissimas psonas honoremus. Sic em̄ iratus nobis dicit, Dabo pueros principes eorū, & effœmīnati dominabuntur eis. Esa. iij. Atq; ideo facilius efficiemus qñ cognoscimus, qđ in anīæ profectū uel defectū nihil pñt nisi occasionaliter & exercitatiue, & tētatiue (ut ita loquar)

D E C I M V M.

(agere.

Excōmunicatio iniusta, nobilissimū meritum est, ideo dulciter ferenda, si excusationi tuæ humiliter prestita, locus nō fuerit datus. Hic em̄ dices illud Psal. cvij. Maledicent illi, & tu benedices, tantū uide, ne potestatem cōtemnas, uis potestatis prodest, contemptus uero tete perdet. Nam si filio (ut dixi) merito correpto, eo maior gratia matris accedit, postq̄ cognita fuerit eius innocentia patiens, quāto magis apud deū maiorem gratiā consequetur, si patienti innocentia etiā a matre sua Ecclesia tulerit disciplinā, immo si aduersario iubemur consentire, & benigni esse in uia, quanto magis dulcissimæ matri Ecclesiæ, etiā si per indignissimos nos flagellet, ipsa em̄ manet Mater, q̄a manet Ecclesia, manet autem

V.

M. L. SER. DE VIRTU. EXCOMMVNICA.

Ecclesia, quia manet Christus eius sponsus in æternum,
V N D E C I M V M.

In excōmunicatione iniusta summe cauendū, ne id deser-
ras, omittas, facias, dicas, pro quo excōmunicaris, nisi id si-
ne peccato fieri possit. Nam iustitia & ueritas, cū sint de inte-
riore cōmunionē Ecclesiæ, nō debent omitti propter excō-
municationem, exteriorē, etiā si ad mortē usq; procederet
quia sic pessime oīm excōmunicaretur, si quis excōmunica-
ri timeret. Debet ergo humiliter ferre, & mori in excōmuni-
catione. Nec timere qd non accipit sacramentū Euch aristic
funeris ritum, sepulturas &c. Hæc incomparabiliter minora
sunt, q̄ ut iustitia propterea prodāt. Nam qui etiā iuste excō-
municatus, moritur, nō ideo damnabit, nisi forte nō contri-
tus, & cū contemptu excōmunicatiōis moreret. Contritio
& humilitas omnia soluit & placat, etiā si exhumet, aut in a-
quas proijciatur. Beatus aut & benedictus, qui in excōmuni-
catione iniusta, mortuus fuerit, quia pro iustitia, quam nō
deseruit, etiā tanto flagello percussus, coronabit in æternū,

D V O D E C I M V M.

Monendī tamen sunt Pontifices, & eorum ministri, ut cen-
suras grauatim, & q̄ fieri potest, rarissime ferant. Quia cum
censura sit lex quædam, omnis autem lex sit uirtus & occa-
sio peccati, & sine gratia dei, lex non impleatur, gratiam eti-
am dei (id est, legis impletionem) dare ipsi non possunt, ni-
hil aliud faciunt, multiplicando leges & censuras, quā quod
multiplicandorum peccatorum, & offensionum dei, causas
& efficaces occasiones præstant, quantumlibet enim nos o-
bedire tenemur eorum præceptis, multo magis tamen ipsi
tenentur seruire nostris infirmitatibus.

Sermonis de uirtute excōmunicationis a R. P. D.
Martino Lutherio habiti,

FINIS.